

Els arxius com a agents culturals

M. Àngels Suquet i Fontana

Arxiu Municipal de Sant Feliu de Guíxols

L'objectiu d'aquest escrit és plantejar una sèrie de reflexions entorn de les funcions cultural i pedagògica dels arxius, atès que es tracta de dos vessants que han quedat en segon terme davant la funció juridico-administrativa, quan, en realitat, constitueixen un element essencial per al desenvolupament futur dels arxius, al mateix nivell que l'altra.

La renovació de la funció cultural, una assignatura pendent

La Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'arxius i documents, estableix per als arxius històrics l'obligació d'organitzar activitats de divulgació i de promoció de la recerca. El fet que el text de la llei reculli aquestes funcions és important, encara que sigui de manera genèrica. Les competències en matèria de cultura per als municipis, per exemple, no són gaire més concretes¹. El que és rellevant és que els arxius catalans tenen el *privilegi* d'estar obligats, per llei, a actuar en aquest àmbit i, també, que la inconcreció deixa força marge a la iniciativa.

És ben cert que hi ha hagut publicacions monogràfiques puntuals sobre aquest tema². No obstant això, és fàcilment constatable que la definició i l'exercici de la funció cultural dels arxius no s'ha prioritzat tècnicament. A les Jornades d'Arxivística de Catalunya de l'any 1995, *L'Arxiu com a servei: estratègies per al futur*³, la funció cultural s'associa als conceptes d'història i de recerca i es deixa en segon terme davant la funció administrativa, que representa l'actualització dels arxius, és a dir, la seva adequació a les noves necessitats socials. Encara que ningú no qüestionava la necessitat de la difusió, no es va tractar la funció cultural com una estratègia o recurs essencial per al desenvolupament i la consolidació dels arxius com a serveis. En certa manera, com que es tractava de la funció que ja se'ls atribuïa, no es va plantejar en profunditat la seva renovació. I aquesta continua essent, encara ara, una assignatura pendent de l'arxivística catalana.

Després d'un procés de normalització de la funció arxivística que ha durat prop d'una vintena d'anys, es pot fer un balanç, en part intuïtiu –a

partir de la realitat que es percep en el nostre dia a dia professional– i en part sorgit de l'anàlisi de la bibliografia sobre el tema. Tot i el risc que suposen les generalitzacions, no sembla desencertat pensar que, malgrat els esforços per renovar la imatge dels arxius i millorar la comunicació amb els usuaris, tant a nivell intern de les organitzacions com a nivell social, els arxius continuen essent en bona part uns grans desconeguts. Després de l'eclosió, als anys 1980, dels serveis didàctics a imatge dels models francès i britànic, es viu una situació d'estancament on només hi ha propostes aïllades i *heroiques*⁴ que continuen depenent, en bona mesura, del perfil tècnic dels arxiviers.

Aquesta situació es pot explicar segurament per les raons següents⁵:

- manca de directrius globals;
- escasses possibilitats reals de dedicació dels arxiviers, que han hagut d'assumir noves funcions en la gestió documental;
- poca experiència i formació dels arxiviers en difusió i màrqueting, entesos com a fórmules de relació i publicitat de les activitats;
- manca de recursos com a conseqüència del desinterès dels polítics, que només veuen com a rendibles les exposicions;
- complexitat de la documentació i del seu tractament;
- nivell encara no prou satisfactori de la descripció de la documentació, especialment pel que fa a aplicació dels estàndards.

Malgrat que la llista anterior no sembla que convidi gaire a l'optimisme, tampoc no era encoratjador l'esforç que havien de fer els arxius per recuperar i renovar la seva funció juridicoadministrativa primigènia mitjançant la implantació dels sistemes de gestió de documents, i fer-se, així, un lloc en la societat de la informació. Això no obstant, ningú no va dubtar que calia consensuar les bases a nivell professional, assumir-les com una consigna o manera de fer i engegar les actuacions que han permès aconseguir un instrument tan important com l'esmentada nova Llei d'arxius. Avui dia, és innegable que la funció cultural apareix cada cop més clarament com una eina bàsica per demostrar la rendibilitat dels arxius, als polítics i també als ciutadans. També és força evident que els serveis didàctics tradicionals, que són una de les línies d'actuació que més s'han desenvolupat en els arxius, no poden donar resposta a aquest repte ni tampoc no han contribuït gaire a la tan desitjada renovació de la imatge dels arxius.

Repensar la funció cultural

Així, doncs, molts usuaris o bé desconeixen encara els serveis oferts des dels arxius, o bé els perceben com uns recursos reservats als erudits. Per tant, cal pensar que els arxius no han sabut trobar la seva

estratègia per comunicar-se amb els ciutadans i, potser per inèrcia, han basat la seva oferta en els serveis pedagògics, que s'adrecen a un sector molt concret de la societat com ho és la comunitat educativa. Aquest model no s'ha analitzat en profunditat ni tampoc el que suposa la funció cultural per als arxius.

Tanmateix, si volem que els arxius creixin com a serveis públics, han de fer-se necessàriament un lloc entre els ciutadans i l'única via possible és exercir de manera conscient i plena la seva funció cultural. Aquesta és també la millor manera de crear una imatge positiva davant dels responsables polítics, l'esfera d'actuació dels quals queda molt lluny dels problemes propis de la gestió interna de les institucions. Cal començar per definir a quin nivell volem arribar a situar les nostres actuacions, tant dins les activitats de l'arxiu com també en el marc de l'oferta cultural que existeix avui dia. Com va passar en el seu moment amb la funció juridicoadministrativa, la funció cultural s'haurà de pensar amb ambició, conscients de la seva importància per al nostre futur professional.

Per dibuixar l'oferta cultural dels arxius i comunicar-la tant als responsables polítics com als usuaris, cal molta claredat i obrir al màxim les possibilitats, sempre d'acord, és clar, amb la naturalesa dels arxius. Cal, doncs, tenir en compte els aspectes següents:

- precisió en la denominació;
- definició dels continguts: àmbit temàtic i línies d'actuació;
- segmentació dels usuaris;
- promoció de les especificitats de l'arxiu;
- creació de xarxes i marcs globals d'actuació.

La denominació

La precisió en la denominació és imprescindible per construir la imatge que desitgem dels arxius, així com també per a la comunicació del servei. Ramon Alberch⁶ fa un bon recull de la diversitat de possibilitats que es poden trobar: animació cultural, acció cultural, dinamització cultural, difusió cultural, promoció cultural o projecció cultural, entre d'altres. Tal com apunta aquest mateix autor, cal optar per l'expressió "*funció cultural*", que sembla la més escaient perquè se situa al mateix nivell que la funció juridicoadministrativa. Seguint un raonament similar, el gir "*gestió cultural*" resultarà el més apropiat per anomenar en general les actuacions realitzades en el marc de la funció cultural, ja que aquesta denominació situa les actuacions en un pla d'igualtat amb les altres que realitza l'arxiu en la gestió de documents, pròpia de la funció juridicoadministrativa. Cal emprar aquesta denominació també perquè així assumim plenament els mètodes i les tècniques d'aquesta disciplina, consolidada durant la dècada dels anys 1990⁷, quan, en el marc de la

societat del benestar, va néixer el sector del lleure i la societat de l'oci amb un mercat clarament en augment, que eren la cultura i els serveis culturals. A partir d'aquest moment, la gestió cultural es va especialitzar, es va professionalitzar i va aplicar tècniques que no li eren estrictament pròpies, com ara l'economia o el màrqueting, per tal que la presa de decisions es basés en criteris fermes i no en la mera intuïció. Anaven quedant lluny, doncs, els animadors socioculturals dels primers temps de la democràcia, els quals provenien de la tradició del monitoratge i els esplais. Un col·lectiu que, amb grans dosis de voluntarisme i improvisació, assumia l'organització d'activitats de dinamització cultural en una societat efervescent.

Els continguts

La definició dels continguts que els arxius poden abastar en la seva funció cultural és molt important per poder elaborar una programació equilibrada, diversificada i que tingui continuïtat. Cal analitzar tant els temes com les línies d'actuació que es poden emprendre, sense fer cap renúncia.

En els arxius intervenen un gran nombre d'elements i disciplines: la història en el sentit més ampli, el patrimoni cultural en general, la documentació, la recerca, la gestió de documents, l'arxivística i els mateixos centres i serveis. Per tant, l'*àmbit temàtic* de l'acció cultural de l'arxiu pot abastar aspectes tan diversos com:

- qualsevol època o aspecte de la història general, especialment si ha tingut una repercussió local;
- fets locals d'interès general;
- temes específics o sectorials, com ara història econòmica, etnologia, moviments socials, història política, etc.;
- personatges, col·lectius, entitats, institucions de l'àmbit de l'arxiu;
- tècniques de recerca, des de conèixer els diferents tipus d'arxius, utilitzar els instruments de descripció, conèixer les possibilitats de les diferents fonts, analitzar la informació, etc.;
- paleografia i diplomàtica;
- tipologies i sèries documentals en general;
- la documentació del mateix arxiu, tant si es tracta de peces documentals concretes com de sèries senceres;
- conceptes i metodologia de l'arxivística i la gestió documental, organització d'arxius de gestió;
- els serveis del mateix arxiu, explicar què s'ofereix i com s'hi arriba;
- procediment administratiu i organització de l'Administració pública.

Les *línies d'actuació* representen els nivells o tipus d'activitat que els arxius poden emprendre dins la gestió cultural i cadascuna respon a uns

temes i a uns objectius diferents. Es poden proposar les tres línies següents:

1. *Divulgació*. Conjunt d'actuacions que tenen com a missió fer públic o fer arribar a coneixement d'un gran nombre de persones la documentació/contingut de l'arxiu. Tot i que sovint també s'utilitza la paraula *difusió*, la denominació més adequada és *divulgació*. Malgrat que es tracta de sinònims, *difusió* significa "escampar o estendre en totes direccions" i està vinculada de manera més específica als mitjans de comunicació. Les bases d'aquesta línia d'actuació seran els instruments de descripció en si mateixos –edició convencional o electrònica– o com a punt de partida per programar activitats diverses com ara exposicions, visites guiades, edició de facsímils, arxius simulats i virtuals, etc. Els destinataris immediats són els usuaris/ciudadans de l'àmbit geogràfic o competencial on actua l'arxiu. No obstant això, no cal oblidar les possibilitats de divulgar més enllà de l'àmbit purament local en la mesura que la documentació ho permeti, ni tampoc la divulgació en els circuits que existeixin a nivell tècnic com són publicacions periòdiques, webs, jornades, etc.
2. *Animació cultural*. Conjunt d'actuacions destinades a crear i desenvolupar activitats amb finalitat educativa i recreativa, inclòs el foment de la recerca. Pel que fa a la denominació d'aquesta línia d'actuació, tot i que de vegades se sol denominar com a *dinamització cultural*, aquesta expressió és molt més genèrica que el terme *animació* i significa simplement infondre dinamisme, energia a algú o a alguna cosa. En aquesta línia, a part dels temes locals, es poden treballar continguts d'abast més ampli, com ara història universal, tècniques de recerca, disciplines auxiliars de l'arxivística, sèries i tipologies documentals, arxivística i gestió documental, procediment administratiu, etc. La programació, que pot incloure activitats de naturalesa molt diversa⁸, s'adreçarà als ciutadans en general. Això no obstant, també es poden organitzar programes pensats per a col·lectius o sectors concrets⁹, com són les entitats, els centres docents de qualsevol nivell, els ensenyants, etc. Cal tenir en compte que, en el disseny de les activitats, interessa utilitzar com a base la documentació de l'Arxiu sempre que sigui possible, ja que d'aquesta manera també es contribueix a la seva divulgació¹⁰.
3. *Promoció*. Conjunt d'actuacions amb fins econòmics, tant perquè l'arxiu obtingui uns ingressos com per a contribuir a la dinamització econòmica de l'entorn. Per exemple, el *merchandising* o venda de productes realitzat en un espai específic dins l'edifici de l'arxiu té una finalitat lucrativa clara, a part de contribuir a la construcció d'una imatge del centre. Tanmateix, seguint el que ja s'apuntava l'any 1995¹¹, la gestió del patrimoni, encara que es planteja des de

la sostenibilitat econòmica, no es pot deixar arrossegar per una lògica purament mercantilista. Així doncs, els arxius poden emprendre iniciatives per a contribuir a la promoció econòmica de la seva comunitat, incidint en sectors com ara el turisme cultural¹² o els anomenats mercats de congressos. En aquesta línia, al contrari de l'anterior, caldrà basar-se precisament en les especificitats locals (personatges, fets, formes de vida, paisatges, tradicions, productes, etc.) per projectar-les cap a l'exterior. Lògicament, els usuaris a qui aniran adreçades seran de fora. No obstant això, cal tenir present que, per tal que les iniciatives siguin sòlides i tinguin el ressò desitjat, han d'arrelar fortament en l'entorn més immediat i han de cercar aliats en tots els agents actius (entitats i associacions, empreses, altres agents culturals).

La segmentació dels usuaris

Una correcta segmentació dels usuaris és bàsica per definir el servei i els seus programes. En aquest sentit, cal que tinguin la consideració d'usuaris tots aquells que gaudeixen o poden gaudir dels serveis oferts a l'arxiu, i no només aquell que s'hi adreça per a la consulta de documents. La gestió cultural feta des d'un arxiu té com a principal objectiu diversificar i ampliar el nombre d'usuaris i també donar-los un servei satisfactori. Cal abandonar la idea que la finalitat de les activitats és únicament aconseguir una major afluència d'usuaris a la sala de consulta.

Les especificitats dels arxius

Per tal de consolidar i difondre la mateixa funció cultural i reforçar el paper dels arxius, cal potenciar els seus trets diferencials respecte a d'altres agents culturals. És important que aquests siguin assumits com una mena de consigna a transmetre en tota actuació. Recollint les idees proposades per alguns autors¹³, es podria dir que aquestes especificitats són tres:

- autenticitat
- emotivitat
- obligatorietat.

L'autenticitat és una característica que s'atribueix a la documentació dels arxius com a conseqüència de la seva funció juridicoadministrativa primigènia, com a dipositaris de documents que havien de servir per demostrar drets, deures i propietats, entre d'altres coses. L'emotivitat és

la manera com es percebrà la documentació especialment a partir del segle XIX, quan es comença a veure com una font per a la història, un recurs per a la construcció de les identitats dels pobles. L'obligatorietat és conseqüència del peculiar procés de formació dels fons documentals, natural i espontani, com un reflex de la institució i la col·lectivitat que els generen. Cal tenir en compte també que la nova Llei d'arxius i documents afavoreix aquest tret quan estableix l'obligació de l'existència de determinats arxius.

La creació de xarxes i marcs globals

Per tal d'impulsar aquesta funció cal vincular-la necessàriament a l'existència de marcs i xarxes on els arxius puguin dur a terme les seves actuacions. Només així s'aconseguirà trencar amb l'aïllament de les propostes que puguin realitzar cadascun dels centres i reforçar la seva incidència en la societat. A nivell nacional, la seva creació correspon als òrgans competents, en aquest sentit pot ser útil analitzar les iniciatives que han estat dutes a terme per altres col·lectius, com ara bibliotecaris i museòlegs. A nivell internacional, pot ser interessant considerar el paper que els arxius poden tenir en organismes com l'Associació Internacional de Ciutats Educadores. Al punt segon de la *Carta de Ciutats Educadores*¹⁴, es diu que una ciutat educadora és aquella municipalitat que formula una política educativa àmplia i global, que compregui totes les modalitats d'educació formal i no formal i les diverses manifestacions culturals, fonts d'informació i vies de descoberta de la realitat que es produeixin a la ciutat. Al seu punt quinçè, s'estableix que una ciutat educadora ha de saber trobar, preservar i presentar la seva identitat. Que això la farà única i serà la base per a un diàleg fecund amb els seus habitants i amb altres ciutats. La valoració dels seus costums i dels seus orígens ha de ser compatible amb les formes de vida internacionals. Així podrà oferir una imatge atractiva sense desvirtuar el seu entorn natural i social.

Pedagogia, funció cultural i arxius

L'anomenada funció pedagògica¹⁵ és una aplicació concreta de la documentació dels arxius al servei de la didàctica en el marc dels centres educatius, especialment les escoles. Aquest vessant, que es va iniciar a França i a Anglaterra durant els anys 1960 sota diferents fórmules (serveis didàctics i tallers d'història, respectivament) constitueix la primera proposta per democratitzar i obrir els arxius a la ciutadania treballant a partir dels infants¹⁶. Per tant, és lògic que els serveis educatius tradicionalment s'hagin plantejat com a aquells que s'adrecen de mane-

ra específica a usuaris vinculats amb les escoles, ja siguin docents o alumnes, facilitant-los eines per a l'estudi i la recerca històrica. Atès que la funció pedagògica dels arxius s'ha desenvolupat entenent la *pedagogia* en el sentit més fidel a l'etimologia del terme, és a dir, com a "ciència o art d'ensenyar i d'educar els infants".

Aquestes iniciatives, precisament per la seva condició de pioneres, han esdevingut un referent que s'ha estès per diferents països i, fins avui dia, se solen considerar com un dels principals recursos per a la divulgació dels arxius, juntament amb exposicions i publicacions. No obstant això, ateses les circumstàncies d'estancament que abans hem comentat, potser és convenient replantejar-se el protagonisme d'aquests serveis o, si més no, la seva orientació. Seguint el que apuntaven Ramon Alberch i Joan Boadas l'any 1991 (pàg. 45), es pot anar més enllà i prendre la pedagogia en el seu sentit més ampli, és a dir "formar, ensenyar i instruir els infants, i també els adults, per tal d'aconseguir el desenvolupament integral de llur personalitat".

Tota acció pedagògica té un doble vessant, que és, d'una banda, la transmissió de coneixement o ensenyament i, de l'altra, la transmissió de valors/habilitats o educació (cultura democràtica, identitat, interculturalitat, socialització, sentit crític, etc.). Així, tan pedagògic resulta un text d'història que ha estat pensat perquè arribi al públic en general, com els exercicis que es poden preparar per treballar aspectes concrets d'una exposició, una visita guiada o una sessió formativa.

De fet, les aplicacions de la pedagogia encara es poden estendre més. Si es considera la complexitat de la documentació i l'opacitat dels arxius com a servei, és evident que, per complir la seva funció informativa, cal formar/transmetre coneixements en cadascuna de les actuacions realitzades. Així, doncs, l'acció pedagògica ha de ser present en:

- instruments de descripció: díptics, guies, inventaris, catàlegs, índexs;
- implantació dels sistemes de gestió;
- assessorament i atenció als usuaris, tant interns com externs;
- programació d'activitats;
- publicacions i edició d'altres productes.

La pedagogia, entesa d'aquesta manera, esdevé la clau de comunicació dels arxius, el seu llenguatge de màrqueting. Els centres d'ensenyament serien un dels sectors als quals s'adreça l'arxiu mitjançant les seves línies d'actuació. Arribats a aquest punt, potser cal plantejar-se la reconversió dels serveis educatius en serveis de gestió cultural en el sentit més ampli¹⁷. Si es parteix de les estructures existents, és molt més fàcil construir i consolidar noves propostes. Tanmateix, és essencial trobar un nom atractiu i clar que identifiqui aquests nous serveis, ja que, si pensem en clau de màrqueting, això és bàsic per aconseguir *record, marca i motivació* entre els usuaris.

Conclusions

És evident, doncs, la importància de la funció cultural com a estratègia de creixement dels arxius. També és constatable que cal actualitzar la seva concepció i que una bona manera pot ser la incorporació dels recursos i els mètodes que s'utilitzen en gestió cultural, així com els models aplicats per altres centres de gestió del patrimoni com ara les biblioteques i els museus. Això no obstant, la revisió de la funció cultural ha de partir necessàriament de la reflexió i del consens dels mateixos arxivers i un lloc adequat on iniciar aquest debat professional poden ser les jornades d'arxivística.

És important que aquesta revisió no s'ajorni gaire més, ja que, com més trigui a fer-se, més difícil serà que els arxius es puguin fer un lloc dins l'oferta cultural i, també, més costarà trencar amb els tòpics que encara avui existeixen. Després de més de dues dècades de treball, sembla que ha arribat el moment oportú per iniciar aquest procés, afavorit per l'existència de l'esmentada Llei d'arxius i documents i pel fet que, malgrat les circumstàncies adverses, els arxius compten avui amb un considerable bagatge d'experiències en el camp de la difusió.

Notes

- 1 A la Llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases del règim local; la Llei 8/1987, de 15 d'abril, municipal i de règim local de Catalunya, i al recent decret legislatiu 2/2003, de 28 d'abril, pel qual s'aprova el text refós de la Llei municipal i de règim local de Catalunya, on es defineixen les competències municipals en matèria de cultura, a part d'ensenyament i biblioteques, s'estableix únicament que el municipi ha d'actuar en aquest sector mitjançant la programació d'activitats i instal·lacions culturals i esportives, ocupació del temps lliure, turisme.
- 2 Pensem en textos com ALBERCH, Ramon; BOADAS, Joan. *La función cultural de los archivos*. IRARGI, Centro de Patrimonio Documental de Euskadi, 1991, 94 pàgs., o ALBERCH, Ramon, et al. *Archivos y cultura: manual de dinamización*. Gijón: Ediciones Trea S. L., 2000, 173 pàgs.
- 3 D. A. "Ponències de les cinquenes jornades d'arxivística de Catalunya. L'Arxiu com a servei: estratègies per al futur". *Lligall*, Barcelona, Associació d'Arxivers de Catalunya, 1995, núm. 9, 120 pàgs.
- 4 D. A. (AAC). "Reflexions per a la utilització didàctica dels fons d'arxiu a Catalunya. El Servei Educatiu: una funció, un repte, una necessitat?". A: *Didàctica amb fonts d'arxius*. Barcelona: Institut de Ciències de l'Educació, 2002, pàgs. 59-82.
- 5 Basades en part en ALBERCH, Ramon. "Els serveis didàctics d'arxius a l'Estat espanyol". A: *Didàctica amb fonts d'arxius*. Barcelona: Institut de Ciències de l'Educació, 2002, pàg. 16.

- 6 ALBERCH, Ramon, et al. *Op. cit.*, pàg. 21.
- 7 Alfons Martinell, dossier elaborat amb dos articles: "La formación de gestores culturales en España: un proceso entre la búsqueda de identidad y la consolidación de un sector" i "Algunos antecedentes históricos de la formación de gestores culturales en España", inèdit, 1994-1997, 14 pàgs.
- 8 VELA, Susanna. "Tipología de actividades". A: *Archivos y cultura: manual de dinamización*. Gijón: Ediciones Trea S. L., 2001, pàgs. 159-164.
- 9 Vegeu ITURRATE I COLOMER, Germà. "Arxiu, educació i immigració a Ciutat Vella, entre el risc i el rigor". *Lligall*, Barcelona, Associació d'Arxivers de Catalunya, 2002, núm. 19, pàgs. 185-203.
- 10 BOADAS, Joan. "L'estratègia de difusió dels arxius catalans: anàlisi d'actuacions i algunes propostes". *Lligall*, Barcelona, Associació d'Arxivers de Catalunya, 1994, núm. 8, pàgs. 157-175.
- 11 VICENTE I GUITART, Carles. "L'arxiu en el marc de la gestió del patrimoni cultural". *Lligall*, Barcelona, Associació d'Arxivers de Catalunya, 1995, núm. 9, pàgs. 85-96.
- 12 Vegeu el cas de l'Escala a BOIX, Lurdes. "Historia, ciudadanía y turismo cultural". A: *Archivos y cultura: manual de dinamización*. Gijón: Ediciones Trea S. L., 2001, pàgs. 107-134.
- 13 BOIX, Lurdes. *Op. cit.* VICENTE I GUITART, Carles. *Op. cit.*
- 14 *Carta de ciutats educadores. Declaració de Barcelona (1990)*. Barcelona: Ajuntament, 1994, 3 pàgs.
- 15 ALBERCH, Ramon; BOADAS, Joan. *Op. cit.*
- 16 Per a més informació sobre la creació d'aquests serveis, vegeu ALBERCH, Ramon. *Op. cit.* (2000), i ARQUÉ, Maite; GÓMEZ, Pilar; TRIBÓ, Gemma. "Didáctica de la història amb fonts primàries". A: *Didáctica amb fonts d'arxius*. Barcelona: Institut de Ciències de l'Educació, 2002, pàgs. 83-116.
- 17 Vegeu ALBERCH, Ramon. *Op. cit.* (2001), pàg. 30, o JIMÉNEZ, Àngel; SUQUET, M. Àngels. "Els Tallers d'Història de Sant Feliu de Guíxols. L'experiència i les possibilitats futures". A: *Didáctica amb fonts d'arxius*. Barcelona: Institut de Ciències de l'Educació, 2002, pàgs. 213-220.

Resumen

Este artículo plantea una serie de consideraciones sobre la importancia de la función cultural en los archivos y también sobre la necesidad de su renovación. Reflexiona en torno al modelo de acción cultural actual, basado principalmente en los servicios pedagógicos, las exposiciones y las publicaciones, y en las posibles causas de su estancamiento. Propone la revisión de la función cultural a partir de unos elementos básicos, que son: la precisión en la denominación, la definición de los contenidos y las líneas de actuación, la segmentación de los usuarios, la promoción de las especificidades de los archivos y la creación de redes y marcos globales de actuación. Plantea la posibilidad de reconvertir los servicios pedagógicos en servicios de gestión cultural en general y de utilizar la pedagogía como clave de comunicación en todas las actuaciones de los archivos.

Résumé

Cet article offre une série de réflexions sur l'importance de la fonction culturelle des archives, ainsi que sur la nécessité de leur rénovation. Il se penche sur le modèle d'action culturelle actuel, essentiellement fondé sur les services pédagogiques, les expositions et les publications, et sur les possibles causes de sa stagnation. Il propose de revoir la fonction culturelle à partir d'éléments basiques tels que la précision de la dénomination, la définition des contenus et des lignes d'action, la segmentation des utilisateurs, la promotion des caractères spécifiques des archives et la création de réseaux et de cadres d'action globaux. Il envisage la possibilité de reconvertir les services pédagogiques en services de gestion culturelle d'ordre général, et d'utiliser la pédagogie comme clé de communication dans le cadre de toutes les actions archivistiques.

Summary

This article puts forward a series of considerations regarding the importance of the cultural function with regard to archives, and regarding the need for their renewal. It reflects on the present model of cultural action, based primarily on pedagogic services, exhibitions and publications, and on the possible causes of its stagnation. It proposes a review of the cultural function based on a series of fundamental elements, namely: accuracy in denomination, definition of contents and lines of action, segmentation of users, promotion of the specificities of archives, and creation of global networks and procedural frameworks. It

addresses the possibility of recycling pedagogic services by transforming them into general cultural management services, and the use of pedagogy as a key for communications in all of an archive's proceedings.